

УДК 343.85(477)

Уляна Петрівна БРИК,

курсант 3 курсу факультету № 2

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Наталія Юріївна ЦВІРКУН,

кандидат юридичних наук,

викладач кафедри кримінального права і кримінології факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ

ПРОЯВИ БАНДИТИЗМУ В УКРАЇНІ

На сьогоднішній день в Україні значно збільшилася кількість злочинів із застосуванням вогнепальної зброї. Основною причиною такого явища слід визнати недосконалий контроль над переміщенням зброї із зони АТО. Поширення незаконного обігу вогнепальної зброї є одним з розповсюджених напрямів діяльності організованих злочинних груп поряд із торгівлею людьми, наркотиків та контрабандою, що сприяє процвітанню «чорного ринку» зброї. Саме тому, в розвиненому демократичному суспільстві кожен громадянин повинен мати максимум можливостей для охорони та захисту порушених прав і свобод, як власних, так і членів своєї родини, близьких та інших осіб.

Бандитизм є одним з найпоширеніших проявів організованої злочинності не тільки в Україні але і у всьому світі. Саме тому однією з умов становлення України, як демократичної, правової, європейської держави є необхідність розробки та удосконалення організаційно – правових основ боротьби зі злочинністю, насамперед організованою. Захист прав, свобод особи, життєвих інтересів підприємств, установ, організацій різних форм власності набуває вагомого значення. Організована злочинність є на сьогодні однією з найбільших загроз для життя та здоров'я, системи внутрішньої безпеки, майна громадян будь – якої держави [1].

Враховуючи останні події в Україні, коли на тлі політичної та соціальної кризи в державі все частіше створюються організовані злочинні групи, нерідко – озброєні, виникають незаконні воєнізовані формування, є наявною велика кількість зброї, що на незаконних підставах знаходиться у володінні окремих осіб і рух якої дуже важко проконтролювати або відстежити, стає зрозумілим, чому збільшується кількість вчинюваних злочинів з використанням вогнепальної зброї, вибухівки як окремими особами, так і озброєними злочинними угрупованнями [2]. Також варто звернути увагу, що з виникненням збройного конфлікту на сході України в учасників організованих груп або злочинних організацій з'являється більше можливостей здійснювати свої злочинні наміри, особливо з огляду на той факт, що після амністії свободу отримала велика кількість осіб, які становлять небезпеку для суспільства, а також у зв'язку зі значним оборотом зброї в злочинному середовищі, який складно проконтролювати через військові дії в країні.

Почали проявляти себе раніше сформовані банди, що на деякий час припинили свою діяльність, утворилося безліч нових злочинних груп, у тому числі й озброєних, що зумовлено як різними політичними поглядами, сепаратистськими проявами, так і елементарним складним економічним становищем в країні, а відповідно й непростим фінансовим становищем окремих людей, які прагнуть покращити своє положення саме таким неправомірним шляхом.

Кримінальний кодекс України, відповідно до ст. 257, визначає бандитизм, як організацію озброєної банди з метою нападу на підприємства, установи, організації чи на окремих осіб, а також участь у такій банді або у вчинюваному нею нападі [3]. Бандитизм є одним з найнебезпечніших злочинів проти громадської безпеки, враховуючи таку ознаку як озброєність. В арсеналі банди сьогодні, як правило, наявні різні види вогнепальної і холодної зброї, мисливської та спортивної, саморобні чи перероблені види зброї (зокрема обрізи). Наявність пневматичних чи газових рушниць, пістолетів, револьверів, металевих, електрошокових чи інших аналогічних пристроїв має враховуватися як озброєність банди за умови, що вони належать до типів, використання яких громадянами потребує спеціального дозволу. Використання бандитами зброї, на яку в установленому порядку видано дозвіл, не виключає

озброєності банди. У переважній більшості основним мотивом цього злочину є: заволодіння грошима, валютою, майном, ювелірними виробами, технічною апаратурою, комп'ютерами, побутовою технікою, автомобілями тощо [4, с. 11–12].

Проведені дослідження з приводу бандитизму свідчать про те, що понад 60 % виявлених банд встигли вчинити (різні за ступенем суспільної резонансності) від одного до п'яти нападів на підприємства, установи, фірми, окремих осіб тощо. Ці напади нерідко супроводжувалися вбивствами, завданням тілесних ушкоджень, зґвалтуваннями, розбоями та іншими злочинними діяннями. За кількісним складом, банди найчастіше складаються з 3–5 осіб (майже 60 % усіх банд), але виявлялися банди з кількісним складом до 10 і більше злочинців (до 30 %). Дослідженнями встановлено, що більше 50 % виявлених банд діяли до 1 року, до 3 років – 11 %, понад 3 роки – майже 1 % банд. Решта – виявлені по «гарячих слідах» [5].

Отже, враховуючи вище сказане, бандитизм є одним з найнебезпечніших проявів організованої злочинності, що безпосередньо створює загрозу громадській безпеці. У зв'язку з скрутним становищем нашої держави ми спостерігаємо збільшення проявів злочинів, зокрема бандитизму, тому правоохоронні органи повинні володіти достатньою інформацією, нормативною базою, взаємодіяти з різними підрозділами для виявлення угруповань ще на початку їх діяльності, щоб завадити їх подальшому розвитку, притягнути до кримінальної відповідальності, чим попередити збільшення бандитизму.

Список бібліографічних посилань

1. Ярошенко В. М. Співвідношення бандитизму і розбою за кримінальним кодексом України. *Молодий вчений*. 2018. № 4 (56). С. 768–771.
2. Гаврилов Ю. Г. Бандитизм: кримінально-правова характеристика та сучасні проблеми кваліфікації : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Запоріжжя, 2017. 221 с.
3. Кримінальний кодекс України : закон України від 05.04.2003 № 2341-III // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 01.03.2019).
4. Бедриківський В. В. Кримінологічна характеристика та заходи запобігання бандитизму : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Київ, 2010. 18 с.
5. Вознюк А. А. Відповідальність за бандитизм за кримінальним законодавством України та інших держав. *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)*. 2013. № 3 (31). С. 171–178

Одержано 05.03.2019

УДК 343.983:621.396.6:343.71

Марія Василівна БУРАК,

кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник
наукової лабораторії з проблем протидії злочинності
Національної академії внутрішніх справ (м. Київ)

УСТАНОВЛЕННЯ МІСЦЕЗНАХОДЖЕННЯ РАДІОЕЛЕКТРОННОГО ЗАСОБУ В РОЗСЛІДУВАННІ РОЗБОЇВ

Криміногенна ситуація в Україні залишається досить складною. Кризові явища в економіці супроводжуються нарощенням суспільних суперечностей. Має місце зростання кількості злочинних проявів, у тому числі тяжких і особливо тяжких. При цьому велика їх кількість залишається нерозкритою. В окремих регіонах значно ускладнилася ситуація з попередженням злочинних посягань на життя і здоров'я громадян. У структурі злочинності домінують майнові посягання. Загострюється проблема вчинення злочинів у громадських місцях, насамперед розбійних нападів і грабежів.

Відтак, пріоритетним напрямом діяльності підрозділів Національної поліції України в сучасних умовах є забезпечення і гарантування реалізації конституційних прав кожного громадянина нашої держави, попередження злочинних посягань, особливо з боку організованих угруповань і злочинних організацій, захист громадян від насильницьких дій, боротьба з особливо